

**A LA COMISSIÓ DE JUSTÍCIA I DRETS HUMANS
DEL PARLAMENT DE CATALUNYA.**

**LLEI DE MODIFICACIO DELS LLIBRES PRIMER,
SEGON, QUART I CINQUÉ DEL CODI CIVIL DE
CATALUNYA I DE MODIFICACIÓ DE LA LLEI 10/2008,
DEL 10 DE JULIOL.**

Hem de dir per endavant, que el Avantprojecte de modificació dels Llibres Primer, Segon, Quart i Cinquè del Codi civil sotmès a aprovació, ens mereix una opinió favorable, doncs la finalitat esmentada en l'exposició de motius d'endegar la tasca d'harmonització del conjunt del Codi civil de Catalunya, dotant-lo de major coherència, salvar errades o omissions, evitar disfuncions, així com la producció d'efectes indesitjats per causa de l'ambigüitat o la incompletesa de l'actual redacció d'algunes normes, tot deixant per més endavant canvi de fons o que afectin a la regulació establerta, creiem que és correcta.

Es tracta, sens dubte, d'una revisió lleugera de la norma, doncs el avantprojecte ho deixa clar, sense excloure en el futur una revisió de fons que afecti a la substantivitat de la llei, que en alguns aspectes, entenen, requereix una modificació profunda, especialment en el que afecta al Llibre Quart, que conté una excessiva regulació de les successions, més basada en el manteniment d'una tradició jurídica, en molts casos obsoleta, que no pas adaptada a la complexitat de la estructura i realitat familiar i social actual que, per altra banda, de manera capdavantera ja ha estat recollida en el Llibre Segon, de tal manera que aquesta excessiva reglamentació pot acabar minimitzant la voluntat del testador.

Les al·legacions i observacions presentades per la SOCIETAT CATALANA D'ADVOCATS DE FAMÍLIA (SCAF) en el període d'exposició pública, es varen fixar i adequar prèviament el marc normatiu, i més concretament l'abast de la modificació dels Llibres Primer, Segon, Quart i Cinquè del Codi civil que la Llei pretén.

Com hem dit, la limitació de la modificació havia de comportar que la SCAF es cenyís al objectiu proposat, doncs no es tracta de un canvi de fons, sinó d'incorporar al Codi alguns retocs que, sense trastocar el text actual, aportin simplicitat, claredat i coherència.

Les esmenes i propostes de modificació presentades es limiten al Llibre Segon i d'acord amb el que hem exposat, no recullen una postura doctrinal o un criteri legislatiu, que ha de quedar per un altre moment.

Els principis que les informen es basen en la experiència pràctica i en el benefici del justiciable, doncs es tracta de reduir la litigiositat, tot buscant l'harmonització jurídica de les normes, a fi de possibilitar una interpretació més senzilla i coherent.

Cap de les propostes presentades va ésser acceptada per la Comissió, el que es justifica en la consideració de que suposen una modificació en profunditat d'alguns dels articles del Llibre Segon, que, en el seu cas, ja es tindran en compte al iniciar els previstos treballs de revisió del contingut complet de l'esmentat Llibre Segon.

No creiem que aquest sigui el cas, i els retocs que es proposen pretenen únicament avançar en l'harmonització de les normes jurídiques, i entenem que és convenient fer-ho ara, aprofitant el moment, tant pel fet de que les propostes que es formulen no suposen un canvi substancial en la regulació jurídica de les institucions, como per que no cal esperar novament la complexa tramitació d'un altre projecte per posar en ordre i coherència les temàtiques a les quals es refereixen.

Per aquest motiu reproduïm les nostres propostes i les analitzem breument.

1.- Esmena a l'article 8 de l'Avantprojecte.

Està referida a l'article 231-20, en que l'Avantprojecte es limita a afegir la caducitat dels pactes en previsió d'una ruptura matrimonial.

La esmena de l'SCAF no és a la modificació que proposa l'Avantprojecte, ja que el que demana és, aprofitant les seves finalitats, **suprimir els apartats 2 i 4 de l'article 231-20.**

En quan a l'apartat 2, ja que resulta de tot punt innecessari, doncs tot el relatiu als deures d'informació per part del Notari ja està perfectament regulat a l'article 147 i següents del Reglament Notarial.

*El notario **redactará** el instrumento público **conforme** a la **voluntad común** de los **otorgantes**, la cual **deberá indagar**, interpretar y adecuar al ordenamiento jurídico, e informará a aquéllos del **valor y alcance** de su redacción, de conformidad con el artículo 17 bis de la Ley del Notariado.*

*Lo dispuesto en el párrafo anterior se aplicará **incluso** en los **casos** en que se **pretenda** un **otorgamiento** según **minuta** o la elevación a escritura pública de un documento privado.*

En el texto del documento, el notario consignará, en su caso, que aquél ha sido redactado conforme a minuta y si le constare, la parte de quien procede ésta y si la misma obedece a condiciones generales de su contratación.

Asimismo, el notario intervendrá las pólizas presentadas por las entidades que se dedican habitualmente a la contratación en masa, siempre que su contenido no vulnere el ordenamiento jurídico y sean conformes a la voluntad de las partes.

*Sin mengua de su imparcialidad, el notario insistirá en **informar a una de las partes** respecto de las cláusulas de las escrituras y de las pólizas propuestas por la otra, comprobará que no contienen condiciones generales declaradas nulas por sentencia firme e inscrita en el Registro de Condiciones generales y prestará asistencia especial al otorgante necesitado de ella. También asesorará con imparcialidad a las partes y velará por el respeto de los derechos básicos de los consumidores y usuarios.*

La pervivència d'aquesta apartat, que com a única especialitat estableix la obligació d'informar per separat a cadascun dels atorgants, que no seria obligada en l'atorgament de capítols matrimonials en que no s'establissin pactes en previsió de ruptura, atenta a l'autonomia del Notari en el desenvolupament de la seva funció, i l'advertiment que imposa del deure recíproc de proporcionar-se informació sobre patrimoni, ingressos i expectatives econòmiques, és totalment inútil, si al mateix temps no l'obliga a la consignació de les informacions que els atorgants s'han bescanviat.

En quant a l'apartat 4, igualment es demana la supressió, ja que converteix en inútils i ineficaços els pactes en previsió d'una ruptura matrimonial.

La obligació que imposa la norma al que vulgui fer valer els pactes atorgats notarialment, d'acreditar que l'altre disposava, en el moment de signar-los, d'informació sobre el patrimoni, ingressos i expectatives econòmiques, *“sempre que aquesta informació fos rellevant amb relació al contingut del pacte”*, sembla deixar en l'aire la pròpia utilitat, conveniència i eficàcia dels pactes en previsió de ruptura, doncs no sols aboca a la litigiositat, sinó que inverteix la càrrega de la prova, imposant la obligació de demostrar, quan arriba la crisi, quina és la informació donada a l'altra part, i que aquell patrimoni, ingressos o expectatives exposades inicialment, corresponien a la realitat.

En tot cas, entenem que l'apartat 5 del mateix article ja protegeix suficientment al cònjuge a qui el compliment dels pactes resulti greument perjudicial, amb una formulació més coherent amb les normes jurídiques generals i processals, doncs permet combatre la seva eficàcia *“si aquest acredita que han sobrevingut circumstàncies rellevants que no es van preveure ni es podien raonablement preveure en el moment en què es van atorgar”*.

Així doncs, la supressió dels dos apartats que es proposa, no afecta a la regulació del pactes, però simplifica la interpretació del precepte, dona seguretat al qui els atorga, no interfereix en la funció notarial, i ha de comportar, en definitiva, una reducció de la litigiositat.

2.- Modificació de la nomenclatura i sistematització de les Seccions del Capítol I del Títol III.

Es proposa dividir els articles de la Secció 1^a en dos Seccions, la **Secció 1^a** amb el títol **“El matrimoni: disposicions generals”**, que compregui els articles 231-2 a 231-4, y la **Secció 2^a**, amb el títol **“El règim econòmic matrimonial primari”**, que comprendria els articles 231-5 a 231-9.

La proposta es fonamenta en la normalització de la terminologia més d'acord amb la doctrina, clarificant el institut del matrimoni, i fer més coherent el títol de les Seccions amb el seu contingut.

L'acceptació d'aquesta proposta, obligaria a la modificació de la denominació de la “Secció Segona”, “Secció Tercera”, “Secció Quarta” i “Secció Cinquena”, que passarien a ser “Secció Tercera”, “Secció Quarta”, “Secció Cinquena” i “Secció Sisena”, respectivament.

3.- Modificació de l'article 231-3.

Es proposa la **supressió de la segona frase de l'apartat 1**, *“davant terceres persones, es presumeix que el domicili familiar és aquell on els cònjuges o bé un d'ells i la major part de la família conviuen habitualment”*.

Posem de manifest que el Codi utilitza una doble terminologia, domicili i habitatge familiar, com a dos institucions diferenciades. El domicili familiar de caire administratiu, i l'habitatge familiar, com a lloc on viu la família habitualment.

És per això que, sembla que facultant la Llei als cònjuges per la determinació del domicili, no és pot establir a continuació la presumpció davant tercers de que el domicili familiar és un altre, encara que només sigui per raons de coherència.

4.- Modificació de l'article 234-2.

Es proposa la supressió de l'apartat c) d'article 234-2, i en aquest punt volem fer un petit canvi, ja que **es tractaria de mantenir aquest apartat, però amb la supresió de l'afegit “i no separades de fet”.**

En aquest article es determina qui no pot constituir una parella estable, com a excepció a la definició de que es consideren com a tal dues persones que conviuen en una comunitat de vida anàloga a la matrimonial.

L'exclusió que ara es proposa afecta a totes les persones casades, sempre que mantinguin l'estat jurídic del matrimoni, i afectaria, en conseqüència, tant a les separades de fet com a les no separades de fet.

Això es justifica en la necessitat de eliminar la possibilitat de mantenir dos “*status familiae*”, que poden donar lloc a nombrosos problemes substantius i processals que cal evitar.

5.- Supressió de l'article 232-12.

Es proposa la **supressió de tot el redactat de l'article.**

No sembla propi dels règims econòmics matrimonials la regulació de la divisió dels béns en comunitat indivisa ordinària, ja prevista en el Llibre Cinquè.

Els béns indivisos no són propis del règim de separació, ni el caracteritzen.

D'altra banda, la divisió dels béns comuns no és propi de la regulació del règim econòmic, sinó una conseqüència o efecte de la crisi matrimonial, i como a tal, ja ve regulat per l'article 233.4.2 in fine.

6.- Substitució de l'article 232-12.

Al deixar aquest article sense contingut, es proposa la seva substitució per un altre pel que s'estableixi dins el règim econòmic de separació de béns el deure d'informació, ja recollit en la regulació del règim econòmic matrimonial primari (art. 231-7), en el de participació (art. 232-13.2 in fine), i pel de comunitat de béns (art. 232-36.2b en quan estableix la seva extinció per *“incompliment greu o reiterat per l'altre cònjuge del deure d'informar-lo de les seves activitats econòmiques”*).

La redacció que es proposa és la següent:

“Deure d'informació recíproca”.

“Els cònjuges tenen l'obligació recíproca d'informar-se adequadament de la gestió patrimonial que duen a terme”.

7.- Problemàtica dels articles 240-1 a 240-7.

Cal solucionar la problemàtica que planteja la inclusió de les relacions convivencials d'ajuda mútua
en el Llibre Segon “De la Persona i la Família”.

A l'exposició de motius de la Llei es diu que es una institució destinada a ajudar a la gent gran, però no deixa de reconèixer que algunes vegades, encara que sigui rarament, es pot utilitzar per altres finalitats.

Cal que el legislador trobi l'encaix adequat a aquesta institució.

8.- Modificació de la Disposició Transitòria Tercera apartat 3 de la Llei 25/2010 del Llibre Segon.

Estableix la possibilitat de “revisió” d’algunes de les mesures adoptades en procediments de nul·litat, separació i divorci, sense necessitat de concurrència de modificació de circumstàncies, i sense establir una regulació dels supòsits.

De fet, sembla que el legislador hagi previst aquesta possibilitat per adaptar les mesures existents a la nova regulació del Llibre Segon, però això no és més que una suposició, que no queda subjecta a cap regulació, ni limitació.

En conseqüència, **es proposa la supressió d’aquest apartat**, o la regulació dels supòsits de revisió, en el cas que es vulgui mantenir.

9.- Modificació de la Disposició Transitòria Quarta apartat 5 de la Llei 25/2010 del Llibre Segon.

Estem **en el mateix supòsit de l'apartat anterior**, encara que aquesta Disposició **es refereix a convivència estable en parella**.

Igualment es proposa la supressió de l'apartat, o la regulació dels supòsits que permetin demanar la revisió de mesures.

10.- Modificació de l'article 233-9.1.

Es pretén la **supressió del segon paràgraf**, en que es disposa que en el pla de parentalitat *“s’hi ha de fer constar els compromisos que assumeixen (els progenitors) respecte a la guarda, la cura i l’educació dels fills”*.

A la practica ha resultat de tot punt inútil, i pot dur a irresolubles execucions de sentència.

11.- Modificació de l'enunciat de la Secció Tercera del Capítol III, Títol.

Es tracta de substituir l'enunciat de la Secció i dels seus articles, en quan utilitzen la denominació de prestació compensatòria, per unificar-lo amb la denominació general de **pensió compensatòria** a la resta de l'Estat, a fi d'evitar complicacions discriminatòries, especialment en relació a la Ley General de la Seguridad Social.

12.- Modificació de l'enunciat de la Secció Tercera del Capítol III, Títol.

El mateix es proposa en relació als articles 234-10 i següents, en quan a la denominació de **prestació alimentària, en relació a les parelles estables.**

Com ja hem dit, i es pot comprovar, aquest punts encaixen amb l'abast del projecte en tramitació.